

Seværdigheder

1 Rundemølle

Fra bakken ved Rundemølle findes en af de flotteste udsigter i Sønderjylland. Den gamle møllebygning og lade er i dag hjemsted for Løjt Lokalhistoriske Forening.

2 Kalvø - Kalvøstien

Inderst i Genner Bugt, der afgrænser Løjt Land mod nord, ligger Kalvø. Området er i dag udlagt som vildtreservat. På øen findes en stenpark, hvor det er muligt at se en række karakteristiske sten fra det danske landskab. Desuden er der sti og fiskebro, som kan benyttes af handicappede.

3 Løjt Nørreskov

En typisk østjysk løvskov med små grøntkninger, åbne græsområder og skovmoser. Skoven er gammel privatejet bondeskov opdelt i mange parceller.

4 Hulvejen Mølleforte

På Løjt Land findes flere steder gamle grusveje, der skærer sig ned i terrænet og ofte med levende hegn langs siderne, de såkaldte hulveje. Mølleforte er en af de mest markante hulveje på Løjt Land.

5 Barsø

Fra Barsø Landing sejler en færge til den naturskønne Barsø. Øen har fået sit navn efter en grum og krigerisk høvding med navnet Bars. Der findes en særskilt folder om Barsø.

6 Blåhøj

Fra toppen af Blåhøj, der hæver sig 81 meter over havet, har man en fantastisk udsigt over Løjt Land og de omgivende fjorde.

7 Myrpolde

Myrpolde er en stordysse, fra ca. 2.800-2.400 f.kr., med et tre meter langt gravkammer. Dyssen blev udgravet i 1888 og indeholdt ti skeletter samt flintøkser, stendolke, lerkar og ravperler. Der er offentlig adgang til dyssen.

8 Knapstien

Knapstien er en grusbelagt cykel- og gangsti, der kan følges fra Aabenraa til Stollig på Løjt Land. Stien er anlagt på den gamle jernbane "æ kleinbahn," hvor der fra 1899-1926 kørte tog fra Aabenraa over Løjt Land til Øster Løgum.

9 Jørgensgård Skov

I skoven findes stejle og imponerende erosionsskrænter mod Aabenraa Fjord. Fra Aabenraa går stier gennem Jørgensgård Skov til Åbæk. Jørgensgård Skov er statsskov.

10 Løjt Kirke

Løjt Kirke er bygget omkring år 1100 som en lille kampestenskirke. Stigende rigdom førte til flere tilbygninger og mange kostbare dekorationer. Især altertavlen fra omkring 1520 er enestående kunst og den største sengotiske altertavle i Sønderjylland.

11 æ Bach hus

Informationscenter, frokosthus og primitiv overnatning. Huset er et gammelt bagehus der er restaureret af Lotte og Claus Krag i 2006-07. Det lille hus er indrettet til infocenter med borde-bænke, hvor man kan nyde den medbragte mad. Udenfor vil der være en grill til rådighed. Det er et godt udgangspunkt for vandreture ad flere afmærkede ruter i området. I huset er der plads til ca. 15-20 personer.

Der er mulighed for primitiv overnatning. På 1. sal kan ca. 10 pers. overnatte. Overnatning koster et mindre beløb og skal forinden aftales på telefon 20 27 74 89.

12 Lejgafsten

Et særkende for Løjt Land er, at der findes et stort antal sten med indhuggede årstal fra 1700-tallet. Nogle er vejsten, som sognefogden Jacob Hansens lod opsætte, efter han havde nyopmålt eller repareret vejen. De bærer i dag hans navnetræk eller initialer. Andre, som denne, er en "lejgaf sten", d.v.s. en sten, som står ved markledet. Teksten angiver datidens ejerforhold til den "løkke" eller mark, der ligger bag stenen.

Landskab

Landskabets dannelse

Løjt Land rager som en tunge frem mellem to fjorde - Genner Bugt mod nord og Aabenraa Fjord mod syd. Formentlig er disse fjorde i lighed med de øvrige jyske østvendte fjorde dannet og uddybet gennem rækken af istider, der i løbet af kvartærtiden har udformet det danske landskab. Den sidste istid, Weichel istiden, der sluttede for ca. 10.000 år siden, giver sig dramatisk til kende på Løjt Land. Under denne istids sidste fremstød, kaldet Bælthav-genfremstødet, opstod en randmoræne, der ses som en række bakke-toppe med en nord-sydgående orientering fra Stollig til Nørby vest for Løjt Kirkeby. Bag randmorænen har en kombination formentlig af et tidligere dannet dødislandskab og Bælthav-genfremstødets sidste moræneaflejringer betinget et meget kuperet landskab med markante bakker og dale, der overalt består af fed moræneler. Bakketoppene når indtil 92 m over havet. Den vestlige del af Løjt Land foran randmorænen er derimod præget af smeltevandsaflejringer, hvorfor landskabet fremtræder fladere, og jordbunden er mere sandet.

Kysten

Kysten på Løjt Land er meget varieret. Der findes en næsten sammenhængende mur af kystklinter fra Genner Bugt hele vejen om halvøen til Lindsnakke ved Aabenraa. De fleste klinter er bevoksede, men på flere strækninger eroderer brændingsbølgerne fortsat, og de lergule kystklinter markerer sig tydeligt. Andre steder er klinter på grund af aflejringer blevet beskyttet mod brændingen og fremstår nu som kratbevoksede fossiler. I bunden af Genner Bugt findes et strandengsområde. Ved Skarrev og Loddenhøj ses flotte sandstrande. Ved Skarrev er der en lille krummoddedannelse, der viser at bølgebevægelsen overvejende går fra vest mod øst.

Ved mange af klintekysterne, hvor forstranden er præget af sten, kan man finde vandreblokke, der tydeligt dokumenterer isfremstødernes oprindelse fra den Botniske Bugt (østersøkvartsporfyrr) og Mellem- og Sydsverige (skånsk basalt og kinnediabas). Sådanne vandreblokke kan også ses i Stenparken på Kalvø.

Kystkrænt ved Knudshoved

Stenet strand nord for Spramshuse

Kulturhistorie

Mange gravhøje

Bondestenalderen (ca. 4.000-2.800 f.Kr.) er den oldtidsperiode, der træder tydeligst frem på Løjt Land. Hovedparten af alle oldtidsfund på halvøen stammer således herfra, og i en bræmme langs kysten findes ikke mindre end 40 gravhøje fra denne periode.

Tidlig udskiftning

Fra slutningen af middelalderen findes spor af stor velstand på Løjt Land. Skovene var blevet ryddet, og der blev opfedet kreaturer med eksport for øje. Allerede dengang og i de efterfølgende århundreder drev studedrivere horder af kvæg sydpå via hærvejen eller oksevejen til markeder i Tyskland og Holland. Den forøgede velstand gjorde det muligt at overleve på mindre jorder, hvilket gav sig udslag i stadigt flere gårddele. Efterhånden blev fællesskabet opgivet til fordel for enkeltgårdsdriften. Det betød, at man efter mageskifte begyndte at indhegne, dige og gærde markerne. I midten af 1600-tallet var denne udskiftning gennemført på Løjt Land, næsten 150 år tidligere end i resten af landet. Som en følge af den tidlige udskiftning har flere af gårdene på Løjt Land ligget på samme plads gennem de sidste 300 år.

Søfart

I løbet af 1700- og 1800-tallet fik søfart stor betydning på Løjt Land. I begyndelsen var det primært nærliggende farvande, man sejlede på, men i løbet af 1800-tallet tog flere og flere på langfart til Fjernøsten eller Sydamerika. Løjt Land blev kosmopolitisk – festdragten fik islæt af silke, og stjerne blev pyntet med souvenirs fra fjerne afkroge af verden. I dag udgør de såkaldte Kap-tajngårde et smukt vidensbyrd om Løjt Lands søfartsbaggrund. Kaptajngårdene på Løjt Land kan kendes på, at der ofte hænger et anker over døre eller porte samt på de søjleudmykkede hoveddørspartier. Efter krigen i 1864 sygnede skibsfarten hen. I 1880 kunne præsten således skrive, at hvor førhen 80% af konfirmanddrengene stak til søs, var tallet dalet til 20%.

Skibet Calløe - bygget på Kalvø 1851

Levende hegn

Løjt Land er et landbrugslandskab med gårde, marker, enge og små lunde. Særligt karakteristisk for Løjt Land er en finmasket ejendoms- og markinddeling markeret af mange levende hegn - det såkaldte løkkelandskab (løkke=indelukke). Disse hegn udgør en væsentlig del af områdets landskabelige og kulturhistoriske værdier. I Barsmark ses flere steder rester af nedtvegede hegn. Ved denne hegnstype nedbojes grene der herefter skyder nye lodrette skud. Denne specielle måde at vedligeholde hegn på kendes kun fra få steder i Danmark.

1930

1997

Tidligere fandtes endnu flere levende hegn på Løjt Land, end der ses i dag. Det menes, at over 100 kilometer hegn er forsvundet siden 1930'erne. De to kortudsnit viser området ved Barsmark i 1930 og i 1997. På kortet fra 1930 er angivet en meget tæt hegnstruktur, der ikke kan genfindes på kortet fra 1997.

Fredning

1982 blev den østlige del af Løjt Land, i alt 836 ha, fredet med det formål at bevare de landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Plante- og dyreliv

De mange forskellige naturtyper på Løjt Land giver levesteder for et varieret dyre- og planteliv. I de mange og ofte meget gamle hegn på Løjt Land vokser flere steder skovorkideen tyndakset gøgeurt. I Løjt Nørreskov findes den særprægede skavgræs og på de åbne partier mellem skoven og Genner Bugt ses den tidselagtige strandmandstro. I skovkløften ved Stenbjerg mølle (nord for Åbæk) vokser dansk ingefær, der er giftig. I Løjt Sønderskog yngler duehøg, ravn og korttået træløber. På nordkysten kan man om vinteren være heldig at se havørn.

Friluftsliv

Vandre- og Cykelture

På Løjt Land er det muligt at følge flere forskellige afmærkede vandre- og cykelruter. Fra disse kan man opleve landskabet med de mange levende hegn, diger og gærder og nyde udsigten fra de mange bakketoppe. På kortet ses hvilke vandruter, der er afmærket. Hos boghandlere, turistkontorer samt hos Dansk Cyklist Forbund er det muligt at købe et detaljeret kort over cykelruter i Sønderjylland.

Badestrande

Ved Loddenhøj på nordsiden af Løjt Land ligger den mest besøgte badestrand. Her er opstillet borde og bænke og ved den nærliggende campingplads findes en kiosk. Ved Skarrev mod syd findes tilsvarende et mindre strandareal. Endvidere findes badestrande ved Revlen, Barsø Landing, Spramshuse og ved Åbæk.

Aktiv ferie

Ud over de mange natur- og kulturoplevelser Løjt Land byder på er der også andre former for oplevelses- og aktivitetsmuligheder. Løjt Lands tætte beliggenhed til Genner Bugt og Aabenraa Fjord giver mange muligheder. Gode badestrande, lystbådehavn, fiskemuligheder m.v.

Oplysninger om overnatningsmuligheder, spisesteder, indkøbssteder m.v. kan indhentes hos Aabenraa Turistbureau på telefon 74 62 35 00 eller www.visitaabenraa.dk

Har du lyst til at opleve andre egne af Sønderjylland, kan du hente idéer på www.aabenraa.dk, www.naturstyrelsen.dk og www.naturnet.dk. Folderen fås på biblioteker, turistkontorer og campingpladser i området.

Vinterbillede fra Skarrev

Naturstyrelsen, Sønderjylland

Felstedvej 14
6300 Gråsten
Tlf. 72 54 30 00
E-mail: sdj@nst.dk
Hjemmeside: www.naturstyrelsen.dk

Aabenraa Kommune

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf. 73 76 76 76
E-mail: post@aabenaar.dk
Hjemmeside: www.aabenraa.dk

Løjt Land

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Aabenraa
Kommune

Velkommen til Løjt Land

Halvøen Løjt Land ligger smukt ved Lillebælt nordøst for Aabenraa. Fra områdets mange bakketoppe og højdedrag er der en flot udsigt over Genner Bugt og Aabenraa Fjord og Lillebælt mod Fyn.

Færdsel og ophold

Det meste af Løjt Land er privatejet og anvendes til landbrug, men man kan færdes på alle offentlige veje og langs kysten. Derudover kan man også færdes på nogle af de små veje – de private fællesveje. På enkelte af de private fællesveje er der indgået aftaler med lodsejeren omkring afmærkning af stiftorløb. Det er målet, at der i fremtiden skabes flere af sådanne aftaler, til glæde for dem, der gerne vil opleve naturen og landskabet på Løjt Land.

Nogle af de private fællesveje fører gennem uvejsomt terræn, og kan derfor ikke anbefales til kørestolsbrugere, barnevogne og gangbesværede. Strandbredden er ligeledes flere steder vanskelig at følge, især ved højvande. For særligt handicapvenlige stier henvises til Kalvø og Knapstien.

Adgang til naturen

Efter naturbeskyttelsesloven er der bl.a. adgang til naturen således:

- Strandbredder og andre kyststrækninger er åbne for færdsel til fods, kortvarige ophold og badning. I perioden 1. april - 30. sept. skal hunde føres i snor. Adgang sker på eget ansvar.
- Private fællesveje er åbne for færdsel til fods og på cykel. Hunde skal føres i snor på markveje og stier. Færdsel sker på eget ansvar.

Der er også adgang til skove og udyrkede arealer. Find mere om adgang til naturen på: www.naturstyrelsen.dk eller www.dn.dk/adgang

Når du færdes i naturen, bør du desuden tage visse hensyn:

- Vis hensyn overfor planter, dyr og mennesker
- Gå ikke ind på dyrkede marker
- Tag affald med dig

